

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Udrag fra ANGST

Citation: Knudsen, Jakob: "Martin Luther", i Knudsen, Jakob: *Martin Luther*, 1915, s. 194.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-knudsenj09val-shoot-idm139983000692000/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Martin Luther

Lyst til at hæve sig over de andre, — og svarede, at han troede ikke, det havde nogen virkelig Fare med at være for stræng mod sig selv: Martin behøvede til den Side ingen Bekymring at nære.

Saa slog han sig til Ro dermed, medens samtidig hans fortvivlede Haab voksede, at det snart skulde være ovre. Han blev rent uhyggelig mager af see til og havde hyppigere og hyppigere Besvimelser.

Men en Dag — omtrent et Aar efter Primitzen — faldt han i en Afmagt og laa som livløs i flere Timer; da troede de andre Munke, det var forbi med ham. Han kom dog over det denne Gang, — men hans gamle Præceptor talte til ham nogen Tid derefter og spurgte ligefrem, om han ikke gik med Selvmordstanker? Han sagde ved samme Lejlighed: om Martin da ikke vidste, at Gud havde *befalet* os at haabe. Det gjorde et stærkt Indtryk paa Martin, netop det Ord «befalet», — og han var selv noget usikker i sin Dom over det, som han havde haft for. Han svarede Præceptoren, at han havde hellerikke opgivet *Haabet* til Livet hinsides.

Saa brød Præceptoren pludselig af og sagde, at han vilde tale om dette til Ordenens Generalvikar, Dr. v. Staupitz, som netop var i Erfurt i disse Dage og naturligvis boede i Klostret.

Martin kjendte nok noget til Generalvikaren. Det var nu snart to Aar siden, at Martin var med ved den Procession i Eisleben, hvor han blev greben af Rædsel for Kristi legemlige Nærværelse i Monstransens Hostie. I Spidsen for Processionen havde jo Staupitz gaaet, og efter denne havde han ogsaa vekslet nogle Ord med Martin. Men Martin vidste godt, at han i Virkeligheden havde været ganske lukket overfor Staupitz under den Samtale. Han havde nok sagt, som sandt var, at han syntes, det hjalp saa lidt med de Bodsøvelser, han gjorde, — men ikke anderledes, end han vidste Munkene saadan plejede at tale om sligt. — Staupitz havde ogsaa senere talt til Martin, naar han besøgte Erfurter-Klostret, — og han havde engang sagt, at det gjaldt mere om at elske Gud end at tjene ham, for Opvarning kunde Gud faa nok af. Men Martin havde ogsaa da holdt sig til almindelige Talemaader, der var sande nok, men ingen Ting sagde.

Han havde en vis Skyhed for at indlade sig med Gene-

ralvikaren; denne var ikke blot en from Mand, men ogsaa en fin Mand af gammel Adel, og det kunde mærkes. For Resten havde Martin ogsaa den Fornemmelse, at Dr. Staupitz ligesom vidste saa meget om ham, — mere end de andre, som dog gik til daglig sammen med ham. — Endelig havde det jo gjort et stærkt Indtryk paa Martin, da Generalvikaren ved et af disse korte Sammentræf sagde til ham, at en Jomfru ved Navn Ursula Schalbe fra Eisenach, der nu befandt sig i Nonneklostret i Gotha, havde sagt, at hun kjendte Martin, — da Staupitz ved Lejlighed havde omtalt ham.

Nogen Tid efter at Præceptoren havde henvendt sig til Dr. Staupitz, lod denne Martin kalde til sig paa sit Værelse i Klostret, og de kom da til at tale meget sammen. Martin troede jo, han vilde straks have talt om Selvmord, men det gjorde han ikke. Der var maaskee en Gang i Samtalens Løb noget, der kunde have Hentydning dertil, men Martin var slet ikke sikker derpaa.

Derimod spurgte Dr. Staupitz ham meget ud angaaende hans Fader, som han gennem Dr. v. Usingen havde hørt en Del om. Og da fik han Martin til at fortælle. Det var saa besynderligt for denne at tale om sin Fader til en Fremmed, men hér *skulde* han jo; og han var egentlig glad ved, at han skulde.

Han havde aldrig før gjort saadan Rede for sin Faders Forhold til ham, og han havde aldrig selv seet det saa klart før, syntes han.

Der var næsten gaaet en Time, hvor Martin havde fortalt saa godt som uafbrudt — om sin Fader og om sig selv. Endelig var der kommet en Standsning, og da sagde Staupitz:

»Min kjære Magister Martin, I gjør baade jer selv og jer Fader — og Gud for ringe. I siger, at alt jert Arbejde har I kun gjort af Frygt for Hug fra jer Fader og evig Straf fra Gud, — af idel Egenkjærlighed. Men det er ikke sandt. I har elsket baade jer Fader og jer Gud. Ellers havde jer Fader aldrig haft den Magt over jer, og I havde ikke haft den Frygt for at miste Gud og hans Himmerig. Den Ugudelige lader sig ikke skræmme af Helvedes Ild.«

Martin følte Skuffelse; han mærkede først i dette Øjeblik, at han havde haabet paa Trøst af Staupitz's Ord: »Det er vist sandt nok, hvad I siger, ærværdige Hr. Dok-